

TÜRKİYE ÜRÜN İHTİSAS BORSASINDA ARACILIK FAALİYETLERİ İLE ARACILARIN GÖZETİMİ VE DENETİMİ HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, Borsada faaliyet gösteren aracılardan yetkilendirilmesi, faaliyetleri, gözetimi ve denetimine dair usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, elektronik ürün senedi ve elektronik ürün senetlerine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinin Borsada alım satımına aracılık edilmesi, aracılardan yetkilendirilmesi, bu yetkinin askıya alınması ve iptali, aracılardan gözetim ve denetimi ile aracılık hizmetlerine dair diğer işlemleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 53 üncü maddesinin on üçüncü fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Aracı: Bu Yönetmelik kapsamında Borsada aracılık yapmaya yetkili olan ürün piyasası aracı kurumunu,

b) Bakanlık: Ticaret Bakanlığını,

c) Borsa: Elektronik ürün senetleri ile elektronik ürün senetlerine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinin işlem gördüğü Türkiye Ürün İhtisas Borsasını,

ç) Borsa yönergeleri: Borsanın işleyiş esaslarını düzenleyen, Bakanlık ve Sermaye Piyasası Kurulunun uygun görüşü alınarak Borsa Yönetim Kurulunca hazırlanan ve yürürlüğe konulan yönergeleri,

d) Elektronik kayıt kuralları: Elektronik ürün senetlerinin oluşturulmasına, bu senetlere bağlı tüm hak ve yükümlülükler ile işlemlerin ilgili taraflar itibarıyla kayden izlenmesine ilişkin EKK'nın önerisi üzerine Bakanlıkça belirlenen usul ve esasları,

e) Elektronik Kayıt Kuruluşu (EKK): Elektronik ürün senetlerinin oluşturulmasını sağlamak, bu senetlere bağlı tüm hak ve yükümlülükler ile işlemleri ilgili taraflar itibarıyla kayden izlemek amacıyla Bakanlıktan lisans almış anonim şirketi,

f) Elektronik ürün senedi (ELÜS): Lisanslı depo işletmesince, elektronik kayıt kurallarına uygun olarak oluşturulan elektronik kaydı,

g) Kanun: 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununu,

ğ) Kurul: Sermaye Piyasası Kurulunu,

h) Lisanslı depo işletmesi: Tarım ürünlerinin depolanmasıyla iştigal eden ve 10/2/2005 tarihli ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında geçerli bir lisans belgesine sahip anonim şirketi,

ı) **(Değişik:RG-26/12/2023-32411)** Aracı kuruluş: 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 37 nci maddesinin birinci fıkrasındaki yatırım hizmet ve faaliyetlerinden (a), (b), (c), (e) ve (f) bentlerinde yer alanları münhasıran yapmak üzere Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirilen yatırım kuruluşları ile 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununda tanımlanan bankaları,

i) Vadeli işlem sözleşmesi: Satıcının satılan ürünü veya mevzuata uygun olarak ürünü temsilen çıkarılan senetleri belli bir vade sonunda devir ve teslim etmeyi, alıcının ise ürün bedelini belli bir vade sonunda ödemeyi taahhüt ettiği alım satımına ilişkin sözleşmeyi,

j) **(Ek:RG-26/12/2023-32411)** Çerçeve sözleşme: Bu Yönetmelik kapsamında aracılık faaliyetinin yerine getirilebilmesi için faaliyetlere başlanmadan önce taraflar arasındaki ilişkiyi genel olarak düzenleyen, müşteriye sunulacak hizmetler ile tarafların hak ve yükümlülüklerinin

yer aldığı, müşterilerle başlangıçta bir kez akdedilen ve münferit işlemlerin esasını oluşturan, asgari hüküm ve koşulları Borsa tarafından belirlenen sözleşmeyi,

k) **(Ek:RG-26/12/2023-32411)** Saklama: Aracılık faaliyetleri sebebiyle teminat olarak emanetçi sıfatıyla veya her ne nam altında olursa olsun Borsa faaliyetleriyle ilişkili olarak hizmet verilen kişi veya kuruluşlara ait saklamaya konu olabilecek, kayden veya fiziken tevdi veya teslim edilen varlıkların, ilgili kişi veya kuruluş bazında tutulması ve izlenmesi ile bu varlıkların varsa, faiz veya itfa bedeli tahsilatı işlemlerinin ilgili hesaplara yansıtılmasını,

l) **(Ek:RG-26/12/2023-32411)** Takas: Piyasada gerçekleşen işlemlerle ilgili olarak ortaya çıkan yükümlülüklerin, Borsa Yönetim Kurulu tarafından belirlenen süre ve şartlarda, takas merkezi üyesi kuruluşlar tarafından yerine getirilmesi suretiyle takas merkezi ve EKK tarafından taraflar arasında nakit veya diğer varlıkların aktarımını sağlayan süreçlerin tamamını,

m) **(Ek:RG-26/12/2023-32411)** Takas merkezi: Borsa Yönetim Kurulu tarafından takas merkezi olarak görevlendirilen merkezi, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Aracılara Faaliyet İzni Verilmesi ile Esas Sözleşme ve Ortaklık Yapısı Değişikliği

Faaliyet izni için aranan şartlar

MADDE 5 – (Değişik:RG-26/12/2023-32411)

(1) Borsada aracılık yapılabilmesi için Bakanlıktan faaliyet izni alınır. Faaliyet izni talebinde bulunanın;

a) Anonim şirket şeklinde kurulması,

b) Paylarının yarısından fazlasının bir veya birden fazla ticaret borsasına ait olması,

c) Paylarının tamamının nama yazılı olması,

ç) Asgari 10 milyon TL nakden ve tamamen ödenmiş sermayeye sahip olması,

d) Şirket esas sözleşmesinin amaç ve konu bölümünde bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde Borsada ELÜS ve ELÜS'e dayalı vadeli işlem sözleşmelerine yönelik aracılık faaliyetinde bulunulmasına dair hükmün yer alması,

e) Şirkette pay sahibi gerçek kişilerin, pay sahibi ticaret şirketlerinin gerçek kişi temsilcilerinin, şirketin yönetim kurulu üyelerinin ve genel müdürünün 10 uncu maddede belirtilen şartları haiz olması,

f) Şirketin unvanında "Ürün Piyasası Aracı Kurumu" ibaresinin bulunması,

g) Faaliyet izni verilmesinden itibaren 6 ay içinde Borsaya karşı yükümlülüklerini yerine getirerek Borsaya üyelik başvurusunda bulunacağına ilişkin yazılı taahhütname sunması,

ğ) Bakanlıkça belirlenen diğer şartları taşıması,

gerekir.

(2) Aracı kuruluşlar bu madde kapsamında faaliyet izni alacak olan şirkete ortak olabilir ve/veya Bakanlıktan faaliyet izni alan araçlarla içeriği Borsa tarafından onaylanacak bir stratejik iş birliği anlaşması yapabilir.

(3) Birinci fıkranın (ç) bendinde yer alan sermaye tutarı, her yıl 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılır.

Faaliyet izni için aranılan belgeler

MADDE 6 – (1) Faaliyet izni almak için dilekçe ile Bakanlığa başvuruda bulunulur.

Dilekçeye aşağıdaki belgeler eklenir:

a) Şirket esas sözleşmesinin üç nüshası.

b) Pay sahibi ticaret şirketlerinin serbest muhasebeci mali müşavirler, yeminli mali müşavirler veya bağımsız denetim kuruluşlarınca onaylanan son bir yıla ait finansal tabloları.

c) **(Değişik:RG-26/12/2023-32411)** Pay sahibi gerçek kişiler ile pay sahibi ticaret şirketlerinin gerçek kişi temsilcilerinin 10 uncu maddede belirtilen şartları haiz olduklarına dair beyanları ile Bakanlıkça gerekli görülmesi halinde anılan şartların sağlandığını tevsik edici bilgi ve belgeler.

ç) **(Değişik:RG-26/12/2023-32411)** Şirketin yönetim kurulu üyeleri ve genel müdürünün 10 uncu maddede belirtilen şartları haiz olduklarına dair beyanları ile Bakanlıkça gerekli görülmesi halinde anılan şartların sağlandığını tevsik edici bilgi ve belgeler.

d) Personelin isim, unvan ve eğitim durumlarını gösteren liste ile görev ve sorumluluklarının yer aldığı iş tanımları.

Faaliyet izninin verilmesi

MADDE 7 – (1) Yapılan inceleme ve değerlendirme sonucunda 5 inci maddede öngörülen şartları taşıyan ve 6 ncı maddede belirtilen belgeleri ibraz eden şirketlere, faaliyet iznini gösteren bir yetki belgesi verilir.

(2) Aracılar Borsaya üye olmadan faaliyete başlayamaz. **(Ek cümle:RG-26/12/2023-32411)** Borsa üyelik şartları, başvuru usulü ve izni ile Borsa üyelerinin faaliyetleri süresince uymaları gereken ilke ve esaslar Borsa yönergeleri ile düzenlenir.

Esas sözleşme ve ortaklık yapısı değişikliği

MADDE 8 – (1) Araçların esas sözleşme değişiklikleri Bakanlık iznine tabidir.

(2) Şirketin ortakları arasında yapılan pay devirleri hariç olmak üzere tüm pay devirleri Bakanlık iznine tabidir. Her durumda, şirket paylarının yarısından fazlasının bir veya birden fazla ticaret borsasına ait olması gerekir. Pay devirlerinde, payları devralacak gerçek kişilerde ve tüzel kişilerin gerçek kişi temsilcilerinde 10 uncu maddede sayılan şartlar aranır.

Merkez dışı örgütler

MADDE 9 – (Başlığı ile Birlikte Değişik:RG-26/12/2023-32411)

(1) Araçların merkez dışı örgütleri; şubeler ve aracının acentelik faaliyetini yürüten ticaret borsaları ve aracı kuruluşlardan oluşur. Bu fıkrada belirtilen acentelik faaliyeti, ayrıntıları Borsa yönergeleriyle belirlenmek üzere müşteriye çerçeve sözleşme imzalatılması ve/veya müşteri emirlerinin araçlara iletilmesi ile emir sonuçlarının müşteriye bildirilmesine ilişkin faaliyetleri ifade eder.

(2) Araçlar, Bakanlık izni ile merkez dışı örgütler açabilir. Merkez dışı örgütlerin açılmasına ilişkin usul ve esaslar Borsa yönergeleriyle belirlenir. Borsa yönergelerine göre Borsa tarafından alınan başvurular Bakanlığa sunulur.

(3) Araçların herhangi bir merkez dışı örgütü faaliyete geçtikten sonra Bakanlık veya Borsa tarafından yapılacak incelemeler sonucunda merkez dışı örgütün mevzuata aykırı iş ve işlemlerinin tespiti halinde Bakanlık tarafından araçların merkez dışı örgüt faaliyetleri durdurulabilir ve/veya araçların merkez dışı örgüt açmasına kısıtlama getirilebilir.

(4) Araçlar, merkez dışı örgütlerinin faaliyetlerini düzenli olarak denetlemekle yükümlü olup merkez dışı örgütlerin faaliyetleri nedeniyle Bakanlığın araçlara yönelik yaptırım uygulama ve tedbir alma yetkisi saklıdır.

(5) Araçların merkez dışı örgütlerinin işleyişine ilişkin usul ve esaslar Borsa yönergeleri ile düzenlenir.

Pay sahipleri ve yöneticilerde aranan genel şartlar

MADDE 10 – (1) Şirkette pay sahibi gerçek kişilerin, pay sahibi ticaret şirketlerinin gerçek kişi temsilcilerinin, şirketin yönetim kurulu üyelerinin ve genel müdürünün;

a) Kendileri veya sınırsız sorumlu oldukları kuruluşlar hakkında iflas veya iflasın ertelenmesi kararı verilmemiş ve konkordato ilân edilmemiş olması,

b) **(Değişik:RG-26/12/2023-32411)** Faaliyet izni iptal edilmiş araçlarda veya 6362 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (v) bendinde tanımlanan yatırım kuruluşlarında bu müeyyideyi gerektiren olayda sorumluluğu bulunan kişilerden olmamaları,

c) Borsanın ve sermaye piyasası araçları, kambiyo ve kıymetli madenler ile kıymetli taşların işlem gördüğü borsaların üyeliğinden sürekli olarak çıkarılmış kuruluşlarda, bu müeyyideyi gerektiren olayda sorumluluğu bulunan kişilerden olmamaları,

ç) **(Değişik:RG-26/12/2023-32411)** Kanun, 5300 sayılı Kanun, 5411 sayılı Kanun, 13/11/1996 tarihli ve 4208 sayılı Kanun ve ödünç para verme işleri hakkında mevzuat ile 6362 sayılı Kanuna aykırılıktan dolayı mahkum olmamaları,

d) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen

süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, bilişim sistemini engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme, banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı veya haksız mal edinme suçlarından mahkûm olmaması,

e) Mali ve ticari itibar bakımından engel bir durumunun bulunmaması, gerekir.

(2) Tüzel kişinin yönetim kurulu üyesi olarak atanması halinde birinci fıkradaki şartlar tüzel kişi adına hareket etmek üzere tescil edilmiş gerçek kişiler için de aranır.

(3) **(Ek:RG-26/12/2023-32411)** Genel Müdür olarak atanacak kişinin işletme, iktisat, maliye, kamu yönetimi, uluslararası ilişkiler, hukuk, mühendislik, sermaye piyasaları veya bankacılık alanlarında lisans veya lisansüstü öğrenim görmüş olması ve yükseköğrenim sonrası mali piyasalar alanında en az 7 yıllık mesleki deneyiminin olması ve Borsa düzenlemeleri ile belirlenen kapsamda talep edilen Sermaye Piyasası Lisanslama Sicil ve Eğitim Kuruluşu tarafından verilen lisans belgelerine sahip olması zorunludur.

Personele ilişkin şartlar

MADDE 11 – (1) Araçların merkez ve şubelerinde yönetici ve uzman statüsünde bulunan personelin 10 uncu maddedeki şartları taşımaları ve üniversitelerin en az dört yıllık lisans düzeyinde eğitim veren bölümlerinden mezun olmaları gerekir.

(2) Borsa tarafından **(Değişik ibare:RG-26/12/2023-32411)** araçların personelinin yürütecekleri faaliyetlere göre farklı eğitim ve mesleki tecrübe şartları aranabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Araçların Faaliyetleri, Yükümlülükleri ve Yapamayacakları İş ve İşlemler

Aracılık faaliyeti

MADDE 12 – (1) Aracılık faaliyeti, müşterilerin ELÜS ve ELÜS'e dayalı vadeli işlem sözleşmelerine ilişkin alım veya satım emirlerinin müşteri adına ve hesabına araçlar tarafından Borsaya iletilmek suretiyle gerçekleştirilmesini ifade eder.

(2) Araçların, müşterilerin alım ve satım emirlerini Borsaya iletmeleri ve Borsada gerçekleştirecekleri diğer iş ve işlemler Borsa yönergeleri ile düzenlenir.

(3) Araçlar, aracılık faaliyeti kapsamında fiziki ve/veya elektronik ortamda emir kabul edebilirler.

(4) **(Ek:RG-26/12/2023-32411)** Araçlar, mevzuattan kaynaklanan yükümlülüklerinin sağlanmasına yönelik hizmetleri, aralarında akdedilecek bir sözleşme ile başka bir aracıdan alabilir. Bu durum, araçların mevzuattan kaynaklanan sorumluluklarını ortadan kaldırmaz.

Takas ve saklama hizmetleri

MADDE 12/A- (Ek:RG-26/12/2023-32411)

(1) Bu Yönetmelik kapsamında takas hizmeti ile saklama hizmeti araçlar tarafından verilebileceği gibi anılan hizmetlerin müşterilere bir aracı kuruluş veya bir başka aracı vasıtasıyla da sağlanması mümkündür.

(2) Takas ve saklama hizmetlerinin yerine getirilmesine ilişkin usul ve esaslar, Borsa yönergeleriyle düzenlenir.

Aracılık faaliyetine ilişkin genel ilke ve esaslar

MADDE 13 – (1) Araçlar, hizmet ve faaliyetlerin yürütülmesi sırasında aşağıdaki ilke ve esaslara uyar:

a) **(Değişik:RG-26/12/2023-32411)** Faaliyetlerini, Borsa düzenlemeleri, müşteriyle imzalanan çerçeve sözleşmede belirtilen esaslar, müşteri emrini en iyi şekilde gerçekleştirme yükümlülüğü ile özen ve sadakat borcu çerçevesinde yürütür.

b) Faaliyetlerinin yürütülmesi sırasında basiretli bir tacir gibi davranır, işin gerektirdiği mesleki dikkat ve özeni gösterir ve bu kapsamda gerekli önlemleri alır.

c) Faaliyetlerini sürdürmeleri için sahip oldukları kaynakları etkin bir biçimde kullanır.

ç) Müşterileriyle olan ilişkilerinde müşteriye ilgilendiren tüm konularda yeterli bilgilendirme ve şeffaflığı sağlar.

d) **(Değişik:RG-26/12/2023-32411)** 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan mevzuat çerçevesinde müşterinin kişisel verileri ile müşteri emirlerinin gizliliğini korur, müşteriye ait emir bilgilerini herhangi bir üçüncü şahsa, müşteri aleyhine ve üçüncü şahıs lehine müşterinin bilgisi ve rızası olmaksızın aktaramaz. Piyasa bozucu eylemlere ilişkin mevzuat hükümleri ile Borsanın disiplin hükümleri saklıdır.

e) Faaliyetlerine ilişkin yapacakları her türlü bilgilendirme, yayın, ilan, reklam veya duyuruda objektif davranır.

f) Faaliyetlerinin icrası sırasında müşterilerin fiyat, miktar ve benzeri hususlardaki tercihlerini göz önüne alarak emir gerçekleştirme politikası çerçevesinde müşteri için mümkün olan en iyi sonucu verecek şekilde emirleri yerine getirir.

g) **(Ek:RG-26/12/2023-32411)** Saklama hizmeti veren aracı ya da aracı kuruluş, müşteriye ait ELÜS'lere ve ELÜS'e dayalı vadeli işlem sözleşmelerine ilişkin müşteri bazında, nakitlere ilişkin olarak ise toplu bazda veya müşteri bazında kendi nezdindeki hesap ve kayıtlar ile EKK ve nakitlerin saklandığı kuruluşlar nezdindeki hesap ve kayıtlar arasında günlük mutabakat sağlar.

ğ) **(Ek:RG-26/12/2023-32411)** Müşterilerinden aracılık faaliyetleri nedeniyle teminat alınmasına ilişkin şartlar, müşterilere uygulanabilecek asgari ve azami komisyon oranları, anılan teminatların saklanması ve kullanılmasına ilişkin ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde Borsa yönergelerinde yer alan hükümlere uyar.

Aracıların yükümlülükleri

MADDE 14 – (1) (Değişik:RG-26/12/2023-32411) Aracılar, müşterileriyle işlem yapmaya başlamadan önce, sunulacak hizmete ilişkin yazılı veya 8/2/2022 tarihli ve 31744 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Aracı Kurumlar ve Portföy Yönetim Şirketleri Tarafından Kullanılacak Uzaktan Kimlik Tespiti Yöntemlerine ve Elektronik Ortamda Sözleşme İlişkisinin Kurulmasına İlişkin Tebliğ (III-42.1) hükümlerine uygun olarak elektronik ortamda asgari şartları Borsa düzenlemeleri ile belirlenecek bir çerçeve sözleşme yapmak zorundadır. Anılan sözleşmelerde mevzuata aykırı hükümler ile müşterilerin haklarını ciddi şekilde zedeleyici ve aracılar lehine tek taraflı olağanüstü haklar sağlayan ve emirlerin ispatının müşteriye yüklenmesine ilişkin hükümlere yer verilmez.

(2) Aracılar, birinci fıkrada belirtilen sözleşme imzalanmadan önce müşterilerine ELÜS ve ELÜS'e dayalı vadeli işlem sözleşmelerine ilişkin gerçekleştirilen işlemlere dair genel riskleri yalın ve anlaşılır şekilde açıklamak, bu hususların okunup anlaşıldığına dair yazılı bir beyan almak ve bir örneğini müşteriye vermek zorundadır. Bu fıkra kapsamındaki açıklamaların yapıldığına dair ispat yükü aracılar aittir.

(3) Sözleşme imzalanan her müşteriye ayrı bir müşteri numarası tahsis edilir. Bir müşteriye verilmiş olan müşteri numarası, sözleşmenin sona erme tarihi üzerinden 10 yıl geçmedikçe başka bir müşteriye verilemez.

(4) Aracılar, aracılık faaliyetleri ile şirketi tanıtıcı bilgileri içeren bir internet sitesi açmak zorundadır. İnternet sitesinde asgari olarak;

a) ELÜS ve ELÜS'e dayalı vadeli işlem sözleşmelerine ilişkin tanıtıcı bilgilere,

b) Alınan kişisel verilerin saklama ve kullanım koşullarına,

c) Emir iletimine ve işlemlerin gerçekleştirilmesine ilişkin bilgilere,

ç) Elektronik ortamda müşteriler tarafından yapılabilecek işlemler ile müşteriye elektronik ortamda yapılacak bildirimlere ilişkin esaslara,

d) Borsa ve piyasa bilgilerine,

e) Bakanlık **(Ek ibare:RG-26/12/2023-32411)** ve Borsa tarafından gerekli görülecek diğer hususlara,

yer verilmesi zorunludur.

(5) **(Değişik:RG-26/12/2023-32411)** Müşteriyle yapılan çerçeve sözleşme dâhil her türlü sözleşme ile aracılık faaliyetleri kapsamında gerçekleştirilen tüm kayıt ve belgelerin Borsa

yönergelerinde yer alan hüküm ve koşullar çerçevesinde 10 yıl süre ile araçlar tarafından saklanması, olağanüstü haller ve afetler için güvenli bir şekilde yedeklenmesi gerekir. Ses kayıtları için saklama süresi 3 yıldır. Saklanması gereken belge ve kayıtlardan ihtilafli olanların süre ile sınırlı olmaksızın ihtilaf kesin olarak sonuçlanıncaya kadar muhafazası zorunludur.

(6) **(Değişik:RG-26/12/2023-32411)** Araçlar ve merkez dışı örgütleri, Borsada yaptıkları işlemlerin kaydedileceği Borsa işlem defteri ile 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 213 sayılı Kanun ve ilgili diğer mevzuat çerçevesinde tutmak zorunda oldukları defter ve kayıtları usulüne ve gerçeğe uygun şekilde tutar, belgeleri düzenler ve aracılık faaliyetlerine ilişkin muhasebe kayıt, belge ve işlemlerinde Borsa yönergelerine uyar.

(7) Araçların kullanacakları bilgi işlem altyapısının, tüm emirlerin alınış zamanına göre sıralanmasına imkân verecek nitelikte **(Ek ibare:RG-26/12/2023-32411)** ve Borsa yönergelerine uygun olması gerekir. Araçlar, bilgi işlem altyapılarının, reddedilen, gerçekleşmeyen, iptal edilen ve değiştirilen emirler de dâhil olmak üzere gerçekleştirilen tüm işlemlere ilişkin tarih, zaman, miktar, fiyat ve diğer tüm unsurları gösterecek şekilde müşterilere yansıtılan tüm fiyat bilgilerini anlık olarak kaydetmesini sağlamakla yükümlüdür.

(8) **(Ek:RG-26/12/2023-32411)** Araçlar, ELÜS ile ELÜS'e dayalı vadeli işlem sözleşmelerinin teslimi, bedellerinin ödenmesi ve söz konusu araçlara yönelik takas ve saklama hizmetleri de dâhil olmak üzere Borsada gerçekleştirilen işlemlerinin tümünden ve personelinin görevleri esnasında yaptıkları işlerden, müşterilerine, diğer araçlara, Borsaya ve/veya üçüncü kişilere verdikleri zararlardan sorumludurlar.

(9) **(Ek:RG-26/12/2023-32411)** Araçlar, 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun ve ilgili mevzuat hükümleri uyarınca hesap açmadan önce müşterilerinin kimlik bilgilerini tespit ederler.

Araçların yapamayacakları iş ve işlemler

MADDE 15 – (1) Araçlar, aracılık faaliyeti dışında hiçbir ticari, sınai ve zirai faaliyette bulunamaz.

(2) **(Değişik:RG-26/12/2023-32411)** Araçlar, 5411 sayılı Kanunda tanımlandığı üzere mevduat veya katılım fonu toplayamaz, mevduat veya katılım fonu toplama sonucunu verebilecek iş ve işlemler yapamaz, mevzuatın imkân verdiği haller hariç olmak üzere ödünç para verme işlemleri yapamaz.

(3) Araçlar, müşterilerine ait ELÜS ve ELÜS'e dayalı vadeli işlem sözleşmeleri üzerinde hak ve yetkileri olmaksızın kendileri veya üçüncü şahıslar lehine herhangi bir tasarrufta bulunamaz.

(4) Araçlar, çalışanlarına ve müşterilerine olağan müşteri-aracı ilişkisi dışındaki imkânlardan yararlanmak suretiyle kendi nam ve hesaplarına işlem yapmalarına olanak sağlayamaz.

(5) Araçlar, müşterilerin hak ve yararlarını zedeleyici işlemlerde bulunamaz, iyi niyet kurallarına aykırı hareket edemez, piyasa hakkındaki bilgisizlik ya da tecrübesizliklerinden yararlanıp müşterilerin alım-satım kararlarını etkileyerek üçüncü kişiler veya kendi lehlerine kazanç sağlayamaz.

(6) Araçlar, herhangi bir şekilde gelirlerini artırmak amacıyla müşterilerin gereksiz ve/veya aşırı miktarda alım-satım yapmalarına ortam hazırlayamaz, müşterilerin işlemleri nedeniyle ortaya çıkan zararların telafi edilmesi, işlem yapması veya belirli bir gruba dahil edilmesi amacıyla müşterilere kaynak sağlayamaz, müşterileri bu amaçla yönlendiremez ve müşteri talimatı olmaksızın müşteri hesabına işlem yapamaz.

(7) Araçlar, adli ve idari her türlü inceleme ve soruşturma kapsamında yetkililere bilgi verilmesi durumları dışında müşteri sırlarını açıklayamaz ve bu sırları kendilerinin veya üçüncü kişilerin menfaatine kullanamaz.

(8) Araçlar, yalan, yanlış veya yanıltıcı bilgilere dayalı ve müşterilerin tecrübe veya bilgi noksanlıklarını istismar edici, mutlak getiri ve/veya zarara karşı garanti taahhüdü içeren yayın, ilan, duyuru ve reklam yapamaz, diğer yazılı ve sözlü açıklamalarda bulunamaz.

(9) Araçlar, ELÜS ve ELÜS'e dayalı vadeli işlem sözleşmelerini kendi nam ve hesaplarına

alıp satamaz. **(Ek cümle:RG-26/12/2023-32411)** Aracıların müşteri işlemlerini gerçekleştirme faaliyetleri sırasında ortaya çıkabilecek hatalı işlemler, bu kapsamda değildir.

(10) Araçlar, yöneticileri ve şubeleri dâhil tüm çalışanları aracılığıyla müşterilerinden ELÜS ve ELÜS'e dayalı vadeli işlem sözleşmelerine alım satım emri verme ve diğer belgeleri imzalama, nakit ve ELÜS yatırma ve çekme, virman işlemi yapma gibi geniş yetkiler içeren vekâletname olarak veya bu sonucu doğuracak şekilde ya da müşterinin bu yöndeki sözlü yetkisine istinaden müşteri adına veya hesabına işlem yapamaz.

(11) Araçlar, müşteri talebi doğrultusunda veya müşteri talebi olmaksızın ELÜS ve ELÜS'e dayalı vadeli işlem sözleşmeleri hakkında, belli bir kişiye veya mali durumları, risk ve getiri tercihleri benzer nitelikteki bir gruba yönelik olarak yönlendirici nitelikte yorum ve tavsiyelerde bulunamaz. Bunun haricinde araçlar tarafından, belli bir kişiye veya mali durumları, risk ve getiri tercihleri benzer nitelikteki bir gruba yönelik olmamak kaydıyla, ELÜS ve ELÜS'e dayalı vadeli işlem sözleşmeleri hakkında, müşterilere veya dağıtım kanallarına yönelik olarak hazırlanan ve ELÜS ve ELÜS'e dayalı vadeli işlem sözleşmelerinin mevcut veya gelecekteki fiyat ya da değerlerine ilişkin yorum da dâhil, açıkça veya zımnen bir yatırım stratejisini öneren veya tavsiye eden yönlendirici nitelikteki her türlü araştırma veya diğer bilgi sunulması faaliyeti ile müşterilere veya dağıtım kanallarına sunulan bilgilerin müşteri ile birebir paylaşılması ve ELÜS ve ELÜS'e dayalı vadeli işlem sözleşmeleri ile piyasa eğilimleri hakkında yönlendirici nitelikte olmayan yazılı veya sözlü bilgi sunulması bu kapsamda sayılmaz. Ancak sunulan bilgilerin tarafsız ve dürüst olması, belli bir kişi veya grubun ihtiyaçlarının karşılanması amacını taşımaması gerekir.

(12) **(Ek:RG-26/12/2023-32411)** Araçlar, mevzuatın imkân verdiği haller hariç olmak üzere ELÜS ve ELÜS'e dayalı vadeli işlem sözleşmelerinin belli bir getiri sağlayacağı yönünde herhangi bir yazılı veya sözlü taahhütte bulunamaz.

(13) **(Ek:RG-26/12/2023-32411)** Araçlar; fiktif hesap açamaz, işlemlerini kayıt dışı bırakamaz ve gerçek mahiyetine uygun düşmeyen kayıtlar tesis edemez.

(14) **(Ek:RG-26/12/2023-32411)** Araçlar, ticari amaçla gayrimenkul alım satımında bulunamaz.

(15) **(Ek:RG-26/12/2023-32411)** Müşterilerin aracı nezdinde bulunan nakit, ELÜS ve ELÜS'e dayalı vadeli işlem sözleşmeleri, araçların kendi mal varlıklarından ayrı olarak müşteri bazında izlenir. Söz konusu varlıklar, müşterilerin yazılı açık izni olmaksızın tevdi edilen araçlar tarafından tevdi amacı dışında kendilerine veya üçüncü kişilere menfaat sağlayacak şekilde kullanılmaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Araçların Gözetimi, Denetimi ve Uygulanacak Yaptırımlar

Araçların gözetimi ve denetimi

MADDE 16 – (1) Araçların yeterlilik şartları ile bu Yönetmelik kapsamındaki her türlü işlem, hesap, kayıt ve defterleri Bakanlığın gözetim ve denetimine tabidir.

(2) Bakanlık gerekli gördüğünde mali konularda bağımsız denetim kuruluşlarına da denetim yaptırabilir.

(3) Bakanlık araçların gözetim ve denetim faaliyetleri sırasında, inceleme yapmak suretiyle, söz konusu inceleme sonuçları kapsamında ihtiyaç duyulması halinde Kurulun görev ve yetki alanına giren konularda, Kuruldan yardımcı olmasını talep edebilir.

(4) Araçlar, denetim elemanlarının iş yerlerine girmesine engel olmamaya, defter, belge ve kayıtlarını gizli de olsa göstermeye, incelenmesine yardımcı olmaya, istenilen bilgileri eksiksiz ve gerçeğe uygun olarak vermeye ve diğer her türlü yardımı ve kolaylığı göstermeye mecburdur.

Uygulanacak yaptırımlar ve alınacak tedbirler

MADDE 17 – (Değişik:RG-26/12/2023-32411)

(1) Bakanlık, araçların bu Yönetmelik ve ilgili diğer mevzuata aykırı hareket etmesi, mali durumlarının bozulması veya Borsada işlem yapanların haklarının ve kamu menfaatinin korunmasının gerektiği hallerde ya da olağan dışı menfi gelişmelerde, bu durumların mahiyet ve

önemini göz önüne alarak; aracıları uyarıya, araçlardan verilen süre içerisinde aykırılıkların veya eksikliklerin giderilmesini istemeye, araçların faaliyet iznini en fazla 6 aya kadar askıya almaya, faaliyet iznini iptal etmeye ve diğer her türlü tedbiri almaya görevli ve yetkilidir.

(2) Araçların faaliyet iznini askıya almayı gerektiren fiil ve haller şunlardır:

a) Faaliyet izninin askıya alınmasının talep edilmesi.

b) Faaliyet izninin alınması sırasında aranan şartların kaybedildiğinin Bakanlıkça tespit edilmesi.

c) Bakanlığın uyarısı ve talimatlarına rağmen aykırılıkların veya eksikliklerin Bakanlıkça verilen süre içerisinde giderilmemesi.

(3) Araçların faaliyet iznini iptal etmeyi gerektiren fiil ve haller şunlardır:

a) Faaliyet izninin iptal edilmesinin talep edilmesi.

b) Faaliyet izninin yanlış veya yanıltıcı beyanlarda bulunularak ya da hukuka aykırı diğer yollarla alınmış olması.

c) Faaliyet izninin alınması sırasında aranan şartların kaybedildiğinin Bakanlıkça tespitinden itibaren üç ayı geçmemek üzere Bakanlıkça verilen süre içinde bu şartların yeniden sağlanamaması.

ç) Faaliyet izninin askıya alınmasını gerektiren aykırılıkların veya eksikliklerin süresi içerisinde giderilmemesi.

(4) Araçların faaliyet izinlerinin iptal edilmesine ilişkin Bakanlık kararının kendilerine bildirildiği tarihten itibaren en geç 3 ay içinde sona erme kararı almaları veya esas sözleşmelerini bu Yönetmelik kapsamındaki aracılık faaliyetlerini kapsamayacak şekilde değiştirmeleri zorunludur. Bu değişikliklerin yayımlandığı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi, ilanı izleyen 10 iş günü içinde Bakanlığa gönderilir.

(5) Borsa üyelerinin gözetim ve denetimi Borsa tarafından gerçekleştirilir. Bakanlığın faaliyet iznine ilişkin tedbir uygulama yetkisi saklı kalmak kaydıyla Borsa, Borsa üyesi olan araçların Borsa düzenlemelerine aykırı faaliyetlerinin tespit edilmesi halinde aykırılıkların Borsaca belirlenen bir sürede giderilerek ilgili mevzuata, işletme amaç ve ilkelerine uygunluğun sağlanmasını istemeye, usul ve esasları Borsa yönergeleriyle belirlenen uyarı, üyeliğin askıya alınması ve üyeliğin iptali şeklindeki disiplin cezalarını uygulamaya, aykırılıklarla doğrudan ilişkili olduğu tespit edilen aracı yönetim kurulu üyeleri ve personeli hakkında Borsa yönergelerinde yer alan disiplin cezalarının uygulanmasını aracılardan talep etmeye ve Borsa üyesi olan araçlar hakkında Borsadaki aracılık faaliyetlerine yönelik gerektiğinde her türlü tedbiri almaya yetkilidir. Bu kapsamda yapılan işlemlere ilişkin olarak Borsa tarafından Bakanlığa bilgi verilir.

Bildirim

MADDE 18 – (1) Bakanlıkça faaliyet izni askıya alınan, askı hâli kaldırılan veya faaliyet izni iptal edilen araçlar derhal Borsaya bildirilir.

(2) **(Değişik:RG-26/12/2023-32411)** Faaliyet izni askıya alınan araçların Borsadaki işlemleri askı süresince durdurulur. Faaliyet izni iptal edilen araçların Borsa tarafından üyeliği iptal edilir. Borsa tarafından araçların müşterilerinin hak ve menfaatlerini koruyucu tedbirler alınır. Bu durumda araçlar, müşterilerinin hak ve menfaatlerinin korunması amacıyla Borsa yönergelerinde yer alan tedbirlere ve bu kapsamda Borsa tarafından verilecek talimatlara uymak zorundadır.

(3) **(Değişik:RG-26/12/2023-32411)** Borsa tarafından Borsa yönergeleri uyarınca üyeliği askıya alınan veya iptal edilen araçlar gerekçeleri ile birlikte derhal Bakanlığa bildirilir. Bu durumda araçların faaliyet izni Bakanlık tarafından askıya alınır veya iptal edilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Aracı kuruluşların ve diğer Borsa üyelerinin yetkilendirilmesi (Değişik başlık:RG-26/12/2023-32411)

MADDE 19 – (1) **(Değişik:RG-26/12/2023-32411)** 31/12/2026 tarihinden itibaren Bakanlık tarafından ürün piyasaları konusundaki yetkinlik ve tecrübesi yeterli görülen aracı

kuruluşlar, Kurulun uygun görüşüyle, bu Yönetmelikte tanımlanan “aracı” tanımı kapsamında yetkilendirilebilir.

(2) Bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamında kurulan ortaklıklar veya yapılan stratejik işbirliği anlaşmaları, birinci fıkradaki yetkinlik ve tecrübenin yeterliliğinin değerlendirilmesinde dikkate alınabilir.

(3) Vadeli işlem sözleşmeleri için Bakanlık birinci fıkradaki tarihi erkene çekebilir.

(4) **(Ek:RG-29/12/2021-31704)** Borsa Yönetim Kurulu kararı ve Bakanlık izni ile Borsa nezdinde teverruk piyasası oluşturulabilir. Bu piyasada faaliyet gösterecek kişiler Borsa Yönetim Kurulu kararı ve Bakanlık izni ile belirlenir ve Borsa’ya üye olarak işlem yapabilir. Bu kapsamda yürütülecek faaliyetlere ilişkin usul ve esaslar Borsa Yönergesi ile düzenlenir.

Yürürlük

MADDE 20 – (1) Ticaret Bakanlığı ile Sermaye Piyasası Kurulunca birlikte hazırlanan bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 21 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Ticaret Bakanı yürütür.

Yönetmeliğin Yayınlandığı Resmî Gazete’nin		
	Tarihi	Sayısı
	20/4/2019	30751
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayınlandığı Resmî Gazetelerin		
	Tarihi	Sayısı
1.	29/12/2021	31704
2.	26/12/2023	32411